

Delyth Jewell AS
Cadeirydd y Pwyllgor Diwylliant, Cyfathrebu,
y Gymraeg, Chwaraeon a Chysylltiadau Rhyngwladol

05 Mawrth 2024

Annwyl Delyth

Diolch am eich llythyr, dyddiedig 16 Ionawr, a oedd yn ceisio rhagor o wybodaeth yn sgil y sesiwn graffu ar y gyllideb ddrafft, a fynychais ar 11 Ionawr.

Rydych wedi gofyn am ragor o wybodaeth mewn dau faes, fel a ganlyn:

- *effaith toriadau i gyllidebau adrannau eraill yn Llywodraeth Cymru ar weithredu Cymraeg 2050.*
- *dealltwriaeth fanylach o'r ystod o weithgareddau a'r gwariant ar draws adrannau'r llywodraeth sy'n cyfrannu at amcanion Cymraeg 2050*

Cyllidebau sy'n cefnogi Cymraeg 2050 ar draws Llywodraeth Cymru

Yn ystod y sesiwn graffu, trafodom fy nghynlluniau gwariant ar gyfer y Gymraeg yn ystod blwyddyn ariannol 2024-25. Yn ôl fy arfer, cymerais ofal i bwysleisio er fy mod yn gyfrifol am weithredu ein Strategaeth Iaith Gymraeg, *Cymraeg 2050: Miliwn o siaradwyr*, y nod yw prif-ffydio'r Strategaeth i bob un o bortffolios y Llywodraeth. O'r herwydd, nid yw'n bosibl adnabod cyfanswm y gwariant ar y Gymraeg yn Llywodraeth Cymru, am ei fod yn greiddiol i gymaint o'r hyn a wnawn o ddydd i ddydd. Mae gwariant sy'n berthnasol i *Cymraeg 2050* wedi'i wreiddio yn y ffordd y mae llawer o bortffolios gweinidogol yn gweithredu, o'r economi i iechyd, o'r maes rhyngwladol i dai, o amaeth i'r blynyddoedd cynnar.

Serch hynny, mae yna brosiectau penodol mewn meysydd portffolio eraill sy'n cefnogi *Cymraeg 2050* yn uniongyrchol, ac rwy'n cynnwys rhai enghreifftiau yn Atodiad A. Rwy'n falch o weld bod y rhan fwyaf o'r cyllidebau hyn wedi eu cynnal er gwaethaf graddfa'r toriadau a wnaed ar draws Llywodraeth Cymru yn sgil yr hinsawdd ariannol hynod o heriol. Wedi dweud hynny, mae'n hollbwysig ein bod yn parhau i fonitro'r sefyllfa'n rheolaidd. Bydd fy swyddogion felly'n cadw mewn cysylltiad cyson â chydweithwyr ar draws Llywodraeth Cymru i sicrhau bod effaith unrhyw doriadau cyllidebol ar weithredu *Cymraeg 2050* yn cael eu cadw i'r lefel isaf posibl.

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1SN

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400

Gohebiaeth.Jeremy.Miles@llyw.cymru
Correspondence.Jeremy.Miles@gov.wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

Byddwch yn ymwybodol, er hynny, o'r penderfyniadau anodd y bu'n rhaid i'm cydweithwraig Dawn Bowden AS, Dirprwy Weinidog y Celfyddydau, Chwaraeon a Thwristiaeth, eu gwneud yn ddiweddar mewn perthynas â'r gyllideb. Er lleihau cyllideb y sector diwylliant, mae'r gwaith yn parhau i ddatblygu strategaeth ddiwylliant a fydd yn gosod gweledigaeth uchelgeisiol a chynhwysfawr ar gyfer y sector hwnnw yng Nghymru, yn unol â'r ymrwymiad yn y Cytundeb Cydweithio â Phlaid Cymru. Bydd y strategaeth yn gosod cyfeiriad strategol i'r sector hyd at 2030.

Mae cyrff hyd-braich ym maes diwylliant, gan gynnwys Cyngor Celfyddydau Cymru, Amgueddfa Cymru a Llyfrgell Genedlaethol Cymru, yn gwneud cyfraniad pwysig i amcanion *Cymraeg 2050*. Rydym yn ymwybodol o'r pryderon ynghylch lleihau'r gyllideb a'r effeithiau posibl ar *Cymraeg 2050*. Byddwn yn parhau i drafod hynny'n rheolaidd gyda'r Dirprwy Weinidog i wneud yn siŵr ein bod yn ymwybodol o'r effaith ar y Gymraeg, mewn ymgais i leihau risgiau wrth iddyn nhw ddod i'r amlwg.

Gofal Plant

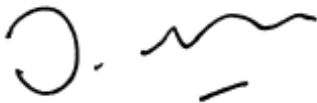
Rwy'n ymwybodol y bydd y Dirprwy Weinidog Gwasanaethau Cymdeithasol a'r Gweinidog Iechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol cyn bo hir yn cadarnhau'r cyllid a fydd ar gael i gefnogi gofal plant cyfrwng Cymraeg, sy'n cynnwys rhaglen Cam wrth Gam.

Trafodaethau gyda'r Coleg Cymraeg Cenedlaethol a'r Ganolfan Dysgu Cymraeg Genedlaethol

I gael diweddariad ar y mater hwn, dylech droi at ymateb Llywodraeth Cymru i argymhellion y Pwyllgor mewn perthynas â Chyllideb Ddrafft 2024-25 (argymhelliad 4) lle rydym wedi cytuno i roi diweddariad i'r Pwyllgor erbyn diwedd mis Mawrth.

Hoffwn sicrhau'r Pwyllgor y byddwn yn parhau i gyfathrebu'n rheolaidd ar draws Llywodraeth Cymru a chyda phartneriaid allanol i drafod gweithredu *Cymraeg 2050*. Gwnawn hyn er mwyn cefnogi'n gilydd i ganfod ffyrdd creadigol ac arloesol o wneud y defnydd gorau posib o'r cyllidebau sydd ar gael i ni – hyn oll gyda'r nod o barhau ar ein taith i ddyblu'r nifer ohonom sy'n defnyddio'r Gymraeg bob dydd, a chyrraedd miliwn o siaradwyr erbyn 2050.

Yn gywir,

Jeremy Miles AS/MS

Gweinidog y Gymraeg ac Addysg
Minister for Education and Welsh Language

Atodiad A: Enghreifftiau o brosiectau yn adrannau eraill y Llywodraeth sy'n cefnogi *Cymraeg 2050* yn uniongyrchol

MEG	BEL	Gweithgarwch sy'n cefnogi <i>Cymraeg 2050</i>	Cyllideb Terfynol Gwreiddiol 2024-25 (Chwef 2023) £	Newidiadau 2024-25 £	Cyllideb Ddrafft Ddiwygiedig 2024-25 (Rhag 2023) £	Gweithgarwch <i>Cymraeg 2050</i> a gefnogir drwy'r BEL ac effaith toriadau i'r gyllideb ar ymyraethau a datblygiadau polisi o ran y Gymraeg
Newid Hinsawdd	Polisi Tai	Peilot Ail Gartrefi a Fforddiadwyedd Dwyfor	£133,000	-	£133,000	Grant i Gyngor Gwynedd i gefnogi gwaith o dan Erthygl 4 (cyfarwyddyd cynllunio). Os bydd Cyngor Gwynedd yn gweithredu cyfarwyddyd, yn dilyn newidiadau a wnaed i'r fframwaith cynllunio (Gorchymyn Dosbarth Defnydd), bydd hyn yn galluogi'r Cyngor i reoli'r niferoedd o ail gartrefi a llety gosodiadau tymor byr yn y dyfodol.
Newid Hinsawdd	Polisi Tai	Peilot Ail Gartrefi a Fforddiadwyedd Dwyfor	£75,000	-	£75,000	Ymchwil a gwerthusiad annibynnol o'r Peilot, gan gynnwys asesiad o effeithiolrwydd ystod o fesurau mewn perthynas ag ail gartrefi a fforddiadwyedd.
Newid Hinsawdd	Polisi Tai	Peilot Ail Gartrefi a Fforddiadwyedd Dwyfor	£6,000	-	£6,000	Data incwm (cyflogau) i gefnogi gwaith gwerthuso (bydd hyn yn edrych ar sut mae prisiau'n newid, ac yn galluogi asesiad o fforddiadwyedd cymharol).
Newid Hinsawdd	Polisi Tai	Peilot Ail Gartrefi a Fforddiadwyedd Dwyfor	£322,000	-	£322,000	5 swydd – staff y cynllun peilot, yn gweithio'n agos gyda'r Cynllun Tai Cymunedau Cymraeg.
Iechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol	Cymru Iachach	Cynllun Mwy na geiriau 2022-27	£291,000	-	£291,000	Nod <i>Mwy na geiriau</i> yw cryfhau gwasanaethau Cymraeg ym maes iechyd a gofal cymdeithasol, gan arwain at well gofal a chanlyniadau i siaradwyr Cymraeg. Gan ystyried y niferoedd staff sy'n darparu gwasanaethau iechyd a gwasanaethau cymdeithasol (tua 200,000), mae yna botensial enfawr i'r maes iechyd a gofal cymdeithasol gyfrannau at dargedau a gweledigaeth <i>Cymraeg 2050</i> . Caiff £40k o'r gyllideb hon ei throsglwyddo'n fewnol i Is-adran Cymraeg 2050 ar gyfer gweithgarwch sy'n gysylltiedig ag Arwain mewn Gwlad Ddwyieithog. Ar wahân i'r gyllideb benodol hon i ariannu mentrau canolog a phrosiectau ar lefel genedlaethol i gefnogi <i>Mwy na Geiriau</i> , mae'r GIG ac awdurdodau lleol hefyd yn ariannu gwasanaethau Cymraeg fel rhan o'u darpariaeth iechyd a gofal cymdeithasol.
Economi	Busnes a Datblygu Economaidd Rhanbarthol	Rhaglen ARFOR – Cefnogi'r Gymraeg drwy weithgarwch economaidd	£7,000,000	-	£7,000,000	Rhedeg Rhaglen ARFOR 2 sy'n cefnogi gweithgarwch economaidd yn ogystal â rhoi budd i'r Gymraeg. Mae ARFOR yn cael ei redeg o fewn Awdurdodau Lleol Gwynedd, Ceredigion, Sir Gâr ac Ynys Môn.

MEG	BEL	Gweithgarwch sy'n cefnogi <i>Cymraeg 2050</i>	Cyllideb Terfynol Gwreiddiol 2024-25 (Chwef 2023) £	Newidiadau 2024-25 £	Cyllideb Ddrafft Ddiwygiedig 2024-25 (Rhag 2023) £	Gweithgarwch <i>Cymraeg 2050</i> a gefnogir drwy'r BEL ac effaith toriadau i'r gyllideb ar ymyraethau a datblygiadau polisi o ran y Gymraeg
Economi	Cymru Greadigol (3762)	Cyllideb y Cytundeb Cydweithio ar gyfer darlledu, newyddiaduriaeth a chynnwys Cymraeg	£1,800,000 (refeniw)	-	£1,800,000 (refeniw)	Mae'r cyllid sydd wedi'i neilltuo i gefnogi'r ymrwymadau darlledu a'r cyfryngau yn y Cytundeb Cydweithio â Phlaid Cymru wedi cael ei ddefnyddio i gyflawni prosiectau i helpu i gynyddu cynnwys Cymraeg, gan gynnwys y Gronfa Cynnwys Cynulleidfaoedd Ifanc, sydd â'r nod o gynyddu darpariaeth cynnwys dwyieithog ar gyfer cynulleidfaoedd ifanc a Sinema Cymru, sef partneriaeth gyda Ffilm Cymru i gefnogi datblygiad prosiectau ffilmiau Cymraeg. Dyma fydd yr achos yn 2024-25 hefyd, gyda ffocws mawr ar sicrhau cyfryngau Cymraeg digonol wrth gyflawni ymrwymadau'r Cytundeb Cydweithio. Nid oes unrhyw doriadau cyllidebol arfaethedig o dan y pennawd cyllideb hwn.
Economi	Chwaraeon Cymru	Cymorth grant gan Chwaraeon Cymru i Urdd Gobaith Cymru	£386,715	-£13,482	£373,233	<p>Mae'n anochel y bydd newidiadau i'r gyllideb yn effeithio ar allu Chwaraeon Cymru a'i rwydwaith o bartneriaid i gyflawni'r ystod o waith y gall chwaraeon gyfrannu tuag ato. Mae'r sector chwaraeon wedi ymrwymo i gynnis cynhwysol ac mae hyn yn cynnwys galluogi mynediad at gyfleoedd ym maes chwaraeon drwy gyfrwng y Gymraeg, yn ogystal â datblygu partneriaethau sy'n tyfu'r iaith fel rhan naturiol o gymryd rhan mewn chwaraeon.</p> <p>Mae Chwaraeon Cymru'n buddsoddi'n uniongyrchol yn yr Urdd sy'n gwneud llawer o waith i ddatblygu cyfleoedd chwaraeon drwy gyfrwng y Gymraeg. Mae hyn yn ogystal â'r holl bartneriaid eraill y mae Chwaraeon Cymru'n buddsoddi ynddyn nhw, sydd hefyd wedi ymrwymo i ddarparu cynigion Cymraeg pan fo modd a lle mae galw.</p> <p>Mae'r Urdd wedi cynnal rhaglenni llwyddiannus ers nifer o flynyddoedd a thrwy ddatblygu'r rhaglenni, bydd anghenion plant a phobl ifanc heddiw yn cael eu diwallu. Bydd y meysydd canlynol yn cael ffocws dros y flywyddyn sydd i ddod:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Darpariaeth ar ôl ysgol a chymunedol • Staffio, Prentisiaethau a gwirfoddolwyr • Sefydlu Bwrdd Chwaraeon a Phrentisiaethau Cenedlaethol yr Urdd yn llawn • Cyfleoedd rhyngwladol i staff a gwirfoddolwyr • Mae data'n dangos yn glir bod angen cefnogaeth ar blant cyn oed ysgol gyda llythrennedd corfforol fel rhan o'u datblygiad, yn enwedig mewn ardaloedd difreintiedig • Ffocws ar feysydd cyflawni Amrywiol a Difreintiedig • Datblygu a chynyddu ein gweithlu cymuned gynhwysol drwy ein llwybrau gwirfoddoli a phrentisiaethau.

